

Rapport till DÅKEN 2024 om riksdagsarbetet Malcolm Momodou Jallow

Vi befinner oss i en värld där kriser avlöser varandra, där höger extremism ökar och där progressiva investeringar och politiska åtgärder ersätts av marknadslösningar och nyliberal politik. Det senaste året under denna mandatperiod har präglats av stora internationella kriser: Rysslands anfall på Ukraina, den apartheid och rasistiska israeliska regeringens etniska rensning av palestinier, en klimatkris som direkt påverkar väder och natur och en extrem inflation som pressar hushållens ekonomi. Vi befinner oss i ett politiskt klimat som är oerhört turbulent och ställer nya krav på oss som part och utgör en farlig motståndare.

I min rapport förra året beskrev jag hur Sverige efter valet 2022 fick sin första högerextrema regering. En blåbrun regering som kännetecknas av ett moraliskt sammanbrott av historiska proportioner.

En allians som drivs av blandning av rasism och högerpolitik bunden av en munkavelparagraf där Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna lovar att inte kritisera SD. Denna högerextrem och nationalistiska regering har styrt in landet på en kurs som rustar ned välfärd och infrastruktur, skjuter upp viktiga framtidssatsningar och reformer om miljön och klimatomställningen, gör människor fattigare genom sin dåliga ekonomiska politik och skyller samhällets problem på invandrare. Sverigedemokraterna är helt enkelt ett rasistiskt parti.

Deras ideologiska övertygelse bygger i grunden på rasism och det var därför det bildades.

Som en del utav regeringsunderlaget har regeringens politik på SD:s uppdrag blivit allt mer repressiv och regeringens politik blir på SD:s uppdrag allt mer repressiv frågor om kultur, etnicitet och hudfärg kommit att vara centrala i den högerextrema regeringens politik.

Samtidigt blir Sverigedemokraterna mer radikala i sin retorik och i sina förslag.

Under det senaste året har vi sett SD förlag på att svenska moskéer ska konfiskeras och rivas, och halvmånar, minareter och andra symboler för islam ska förbjudas. Vi har sett förslag från regeringen på visitations zoner, vräkningar av barnfamiljer, angiverilagar, möjlighet att lättare dra i medborgarskap och uppehållstillstånd genom vandelprovning, hemlig avlyssning och avläsning, massövervakning osv bara för att nämna några.

Utrymmet för oppositionen krymper. Flera vänstertidningar är på fallrepet efter ändringar i presstödet och public services chefer verkar livrädda inför det kommande beslutet om nytt sändningstillstånd. Civilsamhället står ständigt i skottgluggen, liksom folkbildningen.

När det gäller Israels massaker och folkmord mot palestinier är det främst palestinska kvinnor och barn som betalar priset för Sveriges medskyldighet dels genom att först välja att inte rösta för en utav de första FN resolutioner om omedelbart och permanent eldupphör och dels den svenska regeringens beslut att den 10 oktober frysa utvecklingsbiståndet och sedan den 30 januari mitt uppe i en humanitärt katastrof pausa utbetalningen till FN organet UNRWA som sköter 80 procent av de humanitära insatserna inne i Gaza. Vänsterpartiet har genom olika parlamentariska verktyg lyft kritik mot regeringen för sin passivitet men också medskyldighet i de krigsbrott som begås i Gaza idag. Jag och fler riksdagsledamöter har kontinuerligt deltagit i olika debatter, samtal och demonstrationer i solidaritet med folket i Gaza och alla palestinier. Denna blåbruna regering som drivs av ett rasistiskt parti SD gör allt för att krympa de demokratiska utrymmena. Palestinavänner anklagas för att stödja terrorism för att tysta ner oss och i riksdagen tvingas kamrater att ta bort kufiyen för att det anses vara en politisk

symbol till stöd för Palestina. Hot och hat och trakasserier har nått högre höjder för min del och för en månad sen mitt hem och min familj bombhotades av en anonym gärningsman. Det är en farlig tid nu, och demokratin har aldrig varit så hotade i Sverige som den är nu.

Därför är vårt främsta mål de närmsta åren att byta ut denna regering och ersätta den med en progressiv socialist och vänster regering. För att göra det behöver partiet både bli starkare och utvecklas betydligt mer än vad den gör nu som en grön, socialistisk, feministisk, antirasistisk politisk kraft. Fokus för det arbete som skett under den första halvan av mandatperioden har legat på att ta initiativet för att bygga en stark opposition, skapa ett mer sammanhållet parti och lägga grunden för mer synlighet och genomslag.

Därför har det lagts en hel del fokus på att återupprätta det välfärdssamhälle som tidigare generationer har byggt upp och eftersträvar en samhällsutveckling med goda och jämlika förutsättningar för alla som bor och verkar i Sverige.

Det ekonomiska läget präglas i dagsläget av hög inflation, stigande räntor och oerhört höga livsmedel och energipriser. Därför måste vi värna hushållens ekonomi och rikta den ekonomiska politiken mot full sysselsättning och ekonomisk jämlikhet. Samtidigt måste klimatomställningsarbetet accelereras betydligt mer för att vi ska nå våra klimatmål.

För att lyckas med det måste vi utvecklas till ett större och bredare parti som utgör en trygg samlingspunkt för människor, ett centrum för politisk opposition och för byggandet av en bättre framtid för oss alla. Det är så vi kan förändra den politiska dagordningen och driva ett politiskt projekt som väcker ett brett, gemensamt hopp om ett bättre samhälle och inspirerar till handling.

Utskottsarbete

Utskottsarbetet har varit bra och jag har kunnat fullfölja mitt uppdrag som utskottsordförande utan problem. När jag blev vald som ordförande för Civilutskottet hade jag en ambition för att samla alla aktörer inom bostadspolitiska och civilrättsliga områden för att tillsammans identifiera de gemensamma utmaningar och förslag på åtgärder som krävs. Jag har under det senaste året lyckats tillsammans med civilutskottet anordna två offentliga sammanträden vara den ena den 19 oktober 2023 om **”Hur vi säkerställer ett bostadsbyggande som möter behov och efterfrågan i hela landet?** Och den andra 21 september 2023 om **”Vårdnad, boende och umgänge vid våld i familjen”**. På Sammanträden deltog flera relevanta aktörer och representanter från regeringen och fler viktiga perspektiv lyftes. Nu förbereds en till offentligt sammanträde om överskuldsättning som ska äga rum den 16 maj 2024.

Jag har också under min tid som ordförande i Civilutskottet, kunnat hitta en balans mellan rollen som ordförande för hela utskottet men också utföra mitt jobb som bostadspolitisk talesperson för vänsterpartiet. Som utskottsordförande fortsätter jag att ha olika möten med olika samhällsaktörer inom näringslivet, civilsamhället och myndigheter som arbetar med bostadspolitik och civilrättsliga frågor som ligger under civilutskottet.

Bostadspolitisk talesperson och Bostadspolitiken

Utöver min roll som utskottsordförande är jag fortfarande bostadspolitisk talesperson för vänsterpartiet. Jag fortsätter med rollen som ansvarig för bostadspolitiken genom bland annat att skriva och lägga fram flera bostadspolitiska motioner och följdmotioner till regeringens propositioner som tas emot och bereds i civilutskottet, ställt interpellationsfrågor om aktuella problem till ansvarigt stadsråd/bostadsministern och skrivit fler artiklar om bland Marknadshyror, bostadsbristen, krisen inom byggsektorn, de bostadspolitiska utmaningar vi

står inför och om regeringens utredning om att lättare vräka hyresgäster. Deltagit i debatter i kammaren och ute bland olika bostadspolitiska aktörer inom bostadsmarknaden. Besökt olika partiföreningar och civilsamhälleorganisationer.

Bostadsbyggandet befinner sig på den lägsta nivån på tio år, och minskningen sedan förra året är den största på tre decennier. Byggföretagen talar om ”den värsta krisen sedan 1990-talet” och fackförbundet Byggnads kräver en kriskommission för att rädda bostadsproduktion och arbetstillfällen.

Byggkrisen slår mot hela samhällsekonomin. Sektorn utgör runt 11 procent av BNP, och av det är ca hälften bostadsbyggande. Ett tvärstopp i byggsektorn resulterar alltså inte bara i en förvärrad bostadsbrist. Arbetslösheten riskerar att sprida sig som ringar på vattnet när beställningar till underleverantörer plötsligt upphör, studier måste avbrytas när studenterna inte har någonstans att bo och den stora samhällsomvandlingen till grön industri, som pågår i framför allt Norrland, blir omöjlig om bostäder saknas.

Byggsektorn är enormt viktig för ekonomin i stort och när krisen nu är ett faktum är det självklart för Vänsterpartiet att politiken och staten måste ta sin del av ansvaret – både för jobben och för bostadsbyggandet. Men trots att bostadsbyggandet ligger på den lägsta nivån på tio år, och trots att alarmerande många inom byggbranschen förlorar jobben i och med det byggstopp som uppkommit, så står regeringen tyst och tittar på när krisen förlamar vårt land.

Så vad har den högerkonservativa regeringen gjort? Den har presenterat förslag om ”hårdare tag mot hyresgäster”. Den har presenterat förslag som går ut på att ännu fler av de hyresrätter som fortfarande finns kvar med någorlunda rimliga hyror ska säljas, via hyrköp eller till ägarlägenheter. Allt för att minska antalet hyresrätter som den ökande gruppen hushåll med små resurser kan efterfråga. Och istället meddelade regeringen att den avser höja subventionerna till dom rikastes köksrenoveringar än mer – genom ett utökat rotavdrag. Detta är vad Sveriges regering föreslår för att få fart på byggandet. Fler nya kök åt dom som redan har mycket, ingenting till dom som saknar både ekonomiska resurser och ett eget hem.

Detta kanske inte är överraskande, från en regering som bekvämt nog verkar sakna all kontakt med verkligheten. Men det är likväl ett bedrövligt facit. Bostadsbristen drabbar inte längre ”bara” en liten extra socialt utsatt grupp. En allt större grupp i samhället har numera ”bara” ett enda problem – dom har ingenstans att bo. Det som marknaden har producerat räcker inte i antal, och när det ändå finns en bostad har allt färre råd att köpa eller hyra den. Vänsterpartiet är inte ensamma om kritiken. I princip hela branschen skriker efter åtgärder, där ekonomiska incitament står högst på önskelistan. Mest skriker man från hyresrätternas sida, eftersom regeringen helt tycks ha glömt bort – eller rent av förträngt – att det är en stor och viktig upplåtelseform i vilken det bor 3 miljoner hyresgäster i vårt land.

Inom träindustrin ökade antalet varslade med 270 procent år 2023 jämfört med år 2022, medan det i byggbranschen varslades totalt 3 512

anställda under det sista kvartalet 2023 – mer än i någon annan bransch. Prognosen för antalet påbörjade bostäder år 2024 är nu nere i 19 500, att jämföras med 59 000 år 2022. Krisen är nu en katastrof och vi går mot än större bostadsbrist, massarbetslöshet samt att vi för lång framtid riskerar tappa värdefull kompetens inom såväl byggbranschen som i angränsande yrken.

Vänsterpartiet är inte ensamma om kritiken. I princip hela branschen skriker efter åtgärder, där ekonomiska incitament står högst på önskelistan.

Malcolm Momodou Jallow

Riksdagsledamot

Ordförande i Civilutskottet

Bostadspolitisk talesperson